

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/102309,IPN-przekazal-rodzynie-pamiatke-po-wiezniu-KL-Auschwitz.html>
26.04.2024, 08:29

Strona znajduje się w archiwum.

IPN przekazał rodzinie pamiątkę po więźniu KL Auschwitz

Data publikacji 01.07.2020

2 lipca 2020 r. w Archiwum IPN w Warszawie odbyło się oficjalne przekazanie obrączki ślubnej należącej do byłego więźnia obozów koncentracyjnych KL Auschwitz i KL Neuengamme, Szczepana Brzozowskiego. Unikatową pamiątkę rodzinną Bartłomiejowi Brzozowskiemu, prawnukowi ofiary niemieckich represji, wręczył zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma wraz z dyrektorem Archiwum IPN Marzeną Kruk



- W Instytucie Pamięci Narodowej mamy największe bazy ofiar II wojny światowej. Za każdą historią osoby będącej w bazie kryje się dramat. Dramat osoby, która zginęła. Jest to też dramat rodziny, tak jak w przypadku Szczepana Brzozowskiego. Aresztowany jako niespełna czterdziestolatek, zmuszony był opuścić żonę i dzieci, które zostały bez ojca na całe życie. Dramatem jest też to, że rodzina nie miała miejsca, gdzie mogłaby oddać cześć swojemu przodkowi.



Złota obrączka należąca do Szczepana Brzozowskiego.
Fot. Sławek Kasper (IPN)

Oddając tak osobistą pamiątkę, wypełniamy też misję Instytutu i zamykamy pewien etap nieścisłości historycznej, co działo się ze Szczepanem Brzozowskim. Chcemy, aby jak najwięcej ofiar totalitaryzmów przestało być anonimowymi – powiedział zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma podczas spotkania.

Dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk zachęcała do zgłaszania się do IPN w celu odzyskania pamiątek po swoich przodkach. – *To jest dla nas, pracowników Instytut Pamięci Narodowej, niezwykle moment. Zawsze, kiedy do rodziny wracają pamiątki po ich pradziadkach, dziadkach i ojcach, widzimy głębokie wzruszenie na twarzach członków tych rodzin. Jest to też niezwykle moment dla nas dlatego, ponieważ widzimy, że nasza praca zyskuje bardzo ludzki wymiar i charakter. Bo przypomnijmy, że naszym zadaniem jest przywrócić pamięć i imię każdej ofierze systemów totalitarnych – podkreśliła.*

– *Praca wykonana przez Instytut Pamięci Narodowej w obszarze odnajdywania pamiątek, tak jak to miało miejsce w przypadku obrączki po moim pradziadku, dowodzi jak bardzo potrzebna jest Polsce ta instytucja. Jestem wzruszony, dziękuję za tę pracę – powiedział Bartłomiej Brzozowski, prawnuk Szczepana Brzozowskiego, który odebrał obrączkę swojego przodka.*

Przekazanie cennej pamiątki było rezultatem kwerendy przeprowadzonej przez Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej i współpracy z Arolsen Archives – Międzynarodowym Centrum Prześladowań Nazistowskich, które prowadzi projekt #StolenMemory.

Kampanię #StolenMemory, mającą na celu zwrócenie „skradzionej pamięci” jak



Dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk podczas oficjalnego przekazania obrączki ślubnej więźnia KL Auschwitz Szczepana Brzozowskiego jego prawnukowi Bartłomiejowi Brzozowskiemu. Fot. Sławek Kasper (IPN)



Bartłomiej Brzozowski z obrączką należącą do jego pradziadka Szczepana Brzozowskiego, więźnia KL Auschwitz. Fot. Sławek Kasper (IPN)



Unikatową pamiątkę rodzinną odnaleziono dzięki kwerendzie przeprowadzonej przez Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej. Fot. Sławek Kasper (IPN)

największej liczbie rodzin, Arolsen Archives rozpoczęło w 2016 r. W posiadaniu archiwum w Niemczech znajduje się prawie 3 000 rzeczy osobistych, tzw. Effekten, z obozów koncentracyjnych: zegarki kieszonkowe, zegarki na rękę, pierścionki, portfele, zdjęcia rodzinne oraz przedmioty codziennego użytku. Największa zachowana kolekcja mienia osobistego w Arolsen Archives pochodzi z obozu koncentracyjnego Neuengamme. W miarę zbliżania się aliantów, komendant obozu nakazał usunąć z terenu obozu rzeczy i odzież więźniów. Później żołnierze brytyjscy znaleźli tzw. Effekten w Lunden w Szlezwiku-Holsztynie. Zachowały się również przedmioty osobiste z obozów koncentracyjnych Bergen-Belsen i Dachau, jednak w znacznie mniejszej ilości. Należały do więźniów z ponad 30 krajów – wielu z nich z Polski. Wśród tych rzeczy znalazła się również obrączka ślubna Szczepana Brzozowskiego.

Szczepan Brzozowski, rocznik 1904, mieszkał wraz z żoną Antoniną i dwójką synów we wsi Sobki, pow. Bełchatów. W okresie II wojny światowej zaangażował się w działalność konspiracyjną, za co został 4 marca 1943 r. osadzony w obozie koncentracyjnym KL Auschwitz. Według rodzinnych relacji udało mu się uciec z obozu i wrócić w rodzinne strony. Jednak na wolności nie przebywał długo, został ponownie aresztowany przez niemiecką policję i przetransportowany do KL Neuengamme, gdzie otrzymał numer obozowy 23096. Po wojnie Szczepan Brzozowski nie powrócił do domu. Prawdopodobnie zginął w katastrofie statków Cap Arcona lub Thielbeck z 3 maja 1945 r., zatopionych na Bałtyku przez lotnictwo angielskie.

Dzięki poszukiwaniom przeprowadzonym przez Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny



Bartłomiej Brzozowski i dr Mateusz Szpytma, wiceprezes IPN. Fot. Sławek Kasper (IPN)



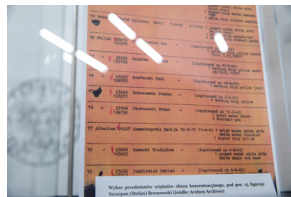
Spotkanie w Archiwum IPN, podczas którego przekazano rodzinie pamiątkę po więźniu KL Auschwitz Szczepanie Brzozowskim. Fot. Sławek Kasper (IPN)

Światowej oraz działaniom podjętym przez Archiwum IPN wspólnie z Arolsen Archives, po wielu latach wróciła do rodziny Brzozowskich tak cenna pamiątka. Wyniki kwerend nieraz są dużym zaskoczeniem dla rodzin poszukujących informacji o losach swoich bliskich, potwierdzając tym samym, że warto szukać i złożyć zapytanie do Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej (ofiary.ipn.gov.pl). Mimo upływu wielu lat od zakończenia II wojny światowej, pomagamy w odkrywaniu rodzinnych historii i przywracaniu pamięci o ofiarach represji niemieckich i sowieckich.

► [Więcej informacji na temat działalności Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej](#)



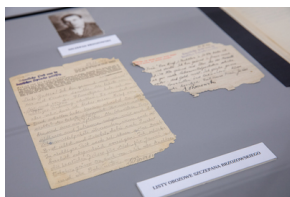
Kartka z podpisem Szczepana Brzozowskiego, potwierdzająca złożenie złotego pierścionka do depozytu obozowego. Fot. Sławek Kasper (IPN)



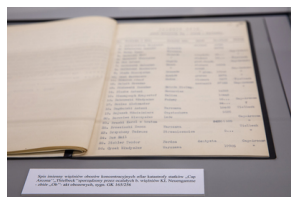
Wykaz przedmiotów więźniów obozu koncentracyjnego, pod poz. 15 figuruje Szczepan (Stefan) Brzozowski (Źródło: Arolsen Archives). Fot. Sławek Kasper (IPN)



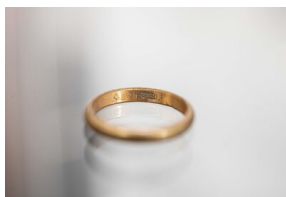
Pasiak więźnia obozu koncentracyjnego. Fot. Sławek Kasper (IPN)



Listy obozowe Szczepana Brzozowskiego. Fot. Sławek Kasper (IPN)



Spis imienny więźniów obozów koncentracyjnych – ofiar katastrofy statków „Cap Arcona”, „Thielbeck”, sporządzony przez ocalałych b. więźniów KL Neuengamme.



Obrączka ślubna Szczepana Brzozowskiego, więźnia KL Auschwitz. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)